

**הארכת סיוע המדינה לתושבי יישובי הצפון והדרום באזורים המפונים ומתן סיוע לטובת
חזרתם הביתה - תיקון החלטת ממשלה**

הצעה להחלטה

מ ח ל י ט י ס, לטובת התאמת תקציבי השיקום שנקבעו בהחלטת הממשלה מס' 2677 מיום 12 בינואר 2025 שעניינה הארכת סיוע המדינה לתושבי יישובי הצפון והדרום באזורים המפונים ומתן סיוע לטובת חזרתם הביתה, לתקן את סעיף 15 להחלטה כך שפריסת הסכום של 500 מיליוני ש"ח תהיה באופן הבא :

300 מיליוני ש"ח בשנת 2026.

200 מיליוני ש"ח בשנת 2027.

דברי הסבר

ביום 7 באוקטובר 2023 התרחשה מתקפת טרור רצחנית מרצועת עזה שבעקבותיה החליטה ועדת השרים לענייני ביטחון לאומי על נקיטה בפעולות צבאיות משמעותיות לפי סעיף 40 לחוק-יסוד: הממשלה, והוכרז בצה"ל על מלחמת "חרבות ברזל". כמו כן, הוכרז על מצב מיוחד בעורף בהתאם לחוק ההתגוננות האזרחית, התשי"א-1951, תחילה על ידי שר הביטחון ביחס לחלק משטח המדינה ובהמשך על ידי הממשלה ביחס לשטחי מדינת ישראל כולה.

נוכח המציאות הביטחונית והאפשרות להתפתחות המערכה גם לגזרה הצפונית, ובשים לב לאיום הקיים על האוכלוסייה המצויה בסמוך לגבול הצפוני של מדינת ישראל נוכח ירי טילים וחדירת גורמים עוינים אל יישובי הצפון, ומשלא ניתן היה להבטיח את שלומה של האוכלוסייה או להבטיח אספקת מוצרים ושירותים בסיסיים, ביום 16 באוקטובר 2023 הורה שר הביטחון על פינוי האוכלוסייה הנמצאת בטווח של עד 2 ק"מ מהגבול הצפוני של מדינת ישראל. בהתאם, בהחלטה מס' 975 מיום 19 באוקטובר 2023, שעניינה תכנית פעולה לאומית לביצוע פינוי אוכלוסייה בגזרת הצפון (0-5 ק"מ מהגבול) וקליטתה – מלחמת "חרבות ברזל", הוסמך שר הביטחון, בתיאום עם ראש הממשלה, להורות על עיתוי הפעלת תכנית הפינוי "מרחק בטוח צפון" על פי שיקולים מבצעיים. ואכן, בהמשך פונו תושבי העיר קריית שמונה ותושבי המרחב המכונה 2-3.5 ק"מ מגבול לבנון. ביום 6 בנובמבר 2024 נחתם הסכם בין ממשלת ישראל ללבנון, שבמסגרתו הוסכם על 60 ימי הפסקת אש.

ביום 27 במאי 2024 התקבלה החלטת ממשלה מס' 1786 שעניינה תוכנית למענים בטווח המיידי והקרוב וקידום מתווה רב-שנתי לשיקום ופיתוח הצפון. בהמשך לכך, התקבלו מספר החלטות ממשלה בנושא, לרבות בקשר עם הסיוע לתושבי יישובי הצפון המפונים ובקשר לשיקום ופיתוח הצפון.

ביום 12 בינואר 2025 התקבלה החלטת ממשלה מס' 2677 בעניין הארכת סיוע המדינה לתושבי יישובי הצפון והדרום באזורים המפונים ומתן סיוע לטובת חזרתם הביתה. בסעיף 15 להחלטה זו הונחו נציגי המדינה בצוות הקבוע בסעיף 5.1 להסכם בין ממשלת ישראל לבין הקרן הקיימת לישראל (להלן – **קק"ל**) מיום 14 במאי 2023 כי לכל הפחות חלק מהפרויקטים המשותפים שבהם קק"ל משתתפת במימונם בהתאם להוראות ההסכם, בסך של 500 מיליון ש"ח, ייקבעו כמיועדים לשיקום הצפון וזאת שלא במסגרת התוכנית לשיקום ולפיתוח הצפון בעקבות מלחמת "חרבות ברזל", ובהתאם לפריסה הבאה: 200 מיליון ש"ח בשנת 2025; 200 מיליון ש"ח בשנת 2026; 100 מיליון ש"ח בשנת 2027.

בשל העומס הרב של מטלות הביצוע המוטלות לפתחם של הגורמים השונים העוסקים במימוש התקציבים המוקצים לשיקום הצפון, לרבות גורמי המקצוע ברשויות הרלבנטיות, טרם הושלמה עבודת המטה למימוש התקציב בסך 500 מלש"ח שנקבע בסעיף 15 להחלטה 2677 וטרם התחיל מימוש התקציב בפועל.

לאור זאת מוצע לתקן את פריסת התקציב שנקבע בסעיף 15 להחלטה 2677 כך שסך של 300 מיליון ש"ח יועמד בשנת 2026 וסך של 200 מיליון ש"ח יועמד בשנת 2027.

נתונים כלכליים וההשפעה על משק המדינה
לא רלוונטי.

תקציב

כמפורט בהחלטה.

השפעת ההצעה על מצבת כח האדם
כמפורט בהחלטה.

עמדת שרים אחרים שההצעה נוגעת לתחום סמכותם
שר האוצר – תומך

החלטות קודמות של הממשלה בנושא

החלטה מס' 1786 מיום 27 במאי 2024, שעניינה תוכנית למענים בטווח המיידי והקרוב וקידום מתווה רב-שנתי לשיקום ופיתוח הצפון ;
החלטה מס' 2677 מיום 12.1.2025 בעניין הארכת סיוע המדינה לתושבי יישובי הצפון והדרום באזורים המפונים ומתן סיוע לטובת חזרתם הביתה.

עמדת היועץ המשפטי של המשרד יוזם ההצעה
חוות הדעת של היועץ המשפטי למשרד האוצר מצורפת להצעת ההחלטה.

סיווגים

סיווג ראשי : 01 ביצועי.

מגיש : השר במשרד האוצר

**כ"ג בכסלו התשפ"ו
13 בדצמבר 2025**

נושא הצעת ההחלטה:

תיקון החלטת ממשלה בעניין הארכת סיוע לתושבי יישובי הצפון והדרום באזורים המפונים ומתן סיוע לטובת חזרתם הביתה.

תמצית ההצעה בהתייחס להיבטיה המשפטיים:

ביום 14 במאי 2023, חתמו שר האוצר והנהלת קק"ל על הסכם בין ממשלת ישראל לבין הקרן הקיימת לישראל (להלן – קק"ל), אשר ההסכם אושר על ידי הממשלה בהחלטת ממשלה מס' 859 מיום 30 ביולי 2023 שעניינה "אישור הסכם בין ממשלת ישראל לבין הקרן הקיימת לישראל" (להלן בהתאמה – ההסכם ו- החלטה 859), בין היתר נקבע בו כי קק"ל תעביר למדינה סך של 6 מיליארד שקלים חדשים לצורך השתתפות במימון פרויקטים אשר יסוכמו בין הצדדים. כמו כן נקבע, כי 4 מיליארד שקלים חדשים מהסכומים שהועברו על ידי קק"ל ישמשו עבור פרויקטים המתוקצבים בתקציב המדינה לשנים 2023 ו-2024, וכי 2 מיליארד השקלים החדשים הנותרים ישמשו עבור פרויקטים המתוקצבים בתקציב המדינה ביתר שנות ההסכם.

בסעיף 1.5 להסכם נקבע כי נוסף על האמור סכום של 500 מיליון ש"ח ישמש לתקצוב של פרויקטים שייקבעו במשותף על ידי המדינה וקק"ל בהתאם למנגנון הקבוע בסעיף 5 להסכם, לפיו ימונה צוות משותף, אשר ירכז אחת לשנה הצעות של משרדי ממשלה למיזמים בשיתוף פעולה ובמימון של קק"ל, וכי המלצות הצוות המשותף תובאנה במרכז לאישור הממשלה אחת לשנה.

בהחלטת ממשלה מס' 2677 מיום 12 בינואר 2025 שעניינה הארכת סיוע המדינה לתושבי יישובי הצפון והדרום באזורים המפונים ומתן סיוע לטובת חזרתם הביתה (להלן – החלטה 2677), נקבע שיש להנחות את נציגי המדינה בצוות הקבוע בסעיף 5.1 להסכם כי מבלי לגרוע מהתחייבויות קק"ל בהסכם, לכל הפחות חלק מהפרויקטים המשותפים בהתאם להוראות ההסכם, ייקבעו מתוך התכנית הרב שנתית לפי החלטת ממשלה מס' 2330 מיום 31 באוקטובר 2024 בעניין קידום תוכנית לשיקום ולפיתוח הצפון בעקבות מלחמת חרבות ברזל, וזאת בהתאם לפריסה הכספית שפורטה באותה החלטה. עוד נקבע בהצעת ההחלטה כי אישור הפרויקטים כאמור במסגרת ההסכם עם קק"ל יובא לאישור הממשלה.

בהצעת החלטה זו מוצע לתקן את פריסת התקציב שנקבע בסעיף 15 להחלטה 2677 כך שסך של 300 מיליון ש"ח יועמד בשנת 2026 וסך של 200 מיליון ש"ח יועמד בשנת 2027, וזאת מאחר שטרם הושלמה עבודת המטה למימוש התקציב שנקבע בסעיף 15 להחלטה 2677 וטרם התחיל מימוש התקציב בפועל.

קשיים משפטיים, ככל שישנם, ודרכי פתרונם:

בהנחיית המשנה ליועץ המשפטי לממשלה (כלכלי-פיסקלי) דאז מיום 10 ביוני 2014 בנושא "מימון פרויקטים לאומיים על ידי קק"ל – קביעת סדרי עבודה" (להלן – הנחיית המשנה ליועץ המשפטי לממשלה), נקבע כי על מנת להבטיח את טוהר המידות, למנוע שיקולים זרים בהקצאת התקציב וכדי למנוע את הפרטת קביעת סדרי העדיפות של המדינה ועקיפת הליכי התקצוב הממשלתיים שנקבעו לפי כל דין, יש להסדיר את הליך קבלת הכספים למדינה מקק"ל.

הנחיית המשנה ליועץ המשפטי לממשלה קובעת, בין היתר, עקרונות למימון הפרויקטים על ידי קק"ל וכן כי הליך קבלת הכספים יותנה בהחלטת ממשלה המבוססת על קריטריונים ברורים לקביעת הפרויקטים ולחלוקת התקציב בין הפרויקטים הלאומיים שיבחרו. עוד נקבע בהנחיה האמורה כי החלטת הממשלה חייבת להתבסס על תקציב המדינה באותה שנה ועל סדרי העדיפויות שקבעה הממשלה בתקציבה על מנת למנוע מעקף של סדרי העדיפות שלה.

ההצעה הנוכחית עולה בקנה אחד עם האמור בהנחיית המשנה ליועץ המשפטי לממשלה, וזאת בשים לב לכך שהיא טכנית ומשנה את פריסת התקציב לאורך השנים בלבד, ואינה משנה את המנגנון והוראות ההסכם כפי שאושרו על ידי הממשלה בהחלטה 859.

אין בהחלטה הוראה לגבי פרויקטים ספציפיים ויש עדיין לפעול בהתאם למנגנון הקבוע בסעיף 5 להסכם לשם בחירת הפרויקטים המשותפים, ובין היתר שהפרויקטים יבחרו על ידי הצוות המשותף, ריכוז של מיזמים מכלל משרדי הממשלה ותעדופם בהתאם לסדרי העדיפויות הממשלתיים והבאתם לאישור סופי על ידי הממשלה בהחלטת ממשלה נוספת.

עמדת היועצים המשפטיים של משרדים אחרים שהצעת ההחלטה נוגעת להם:

עמדת היועצת המשפטית במשרד ראש הממשלה – אין מניעה משפטית.

עמדת היועץ המשפטי של המשרד שהשר העומד בראשו מגיש את ההצעה:

בכפוף לכל האמור לעיל, אין מניעה משפטית לקבלת החלטת הממשלה.

חתימה

היועץ המשפטי של משרד האוצר

תפקיד

דודי קופל

שם